

סוללים דרך

בונים חירות תודעתית

חוברת מאמרים

מי אנחנו?

'סוללים דרך' הינו מיזם העוסק בתודעה והסברה שהחל לפני מספר שנים לאור הצורך להבין את המתרחש במרחב הציבורי באופן ענייני, ללא משוא פנים ומתוך שיח בוגר ומקצועי.

לאט לאט הצטרפו למיזם אנשים רבים, עד שכיום הקהילה הגיעה לכ-17 אלף חברים (!) שמקבלים מאמר בכל יום.

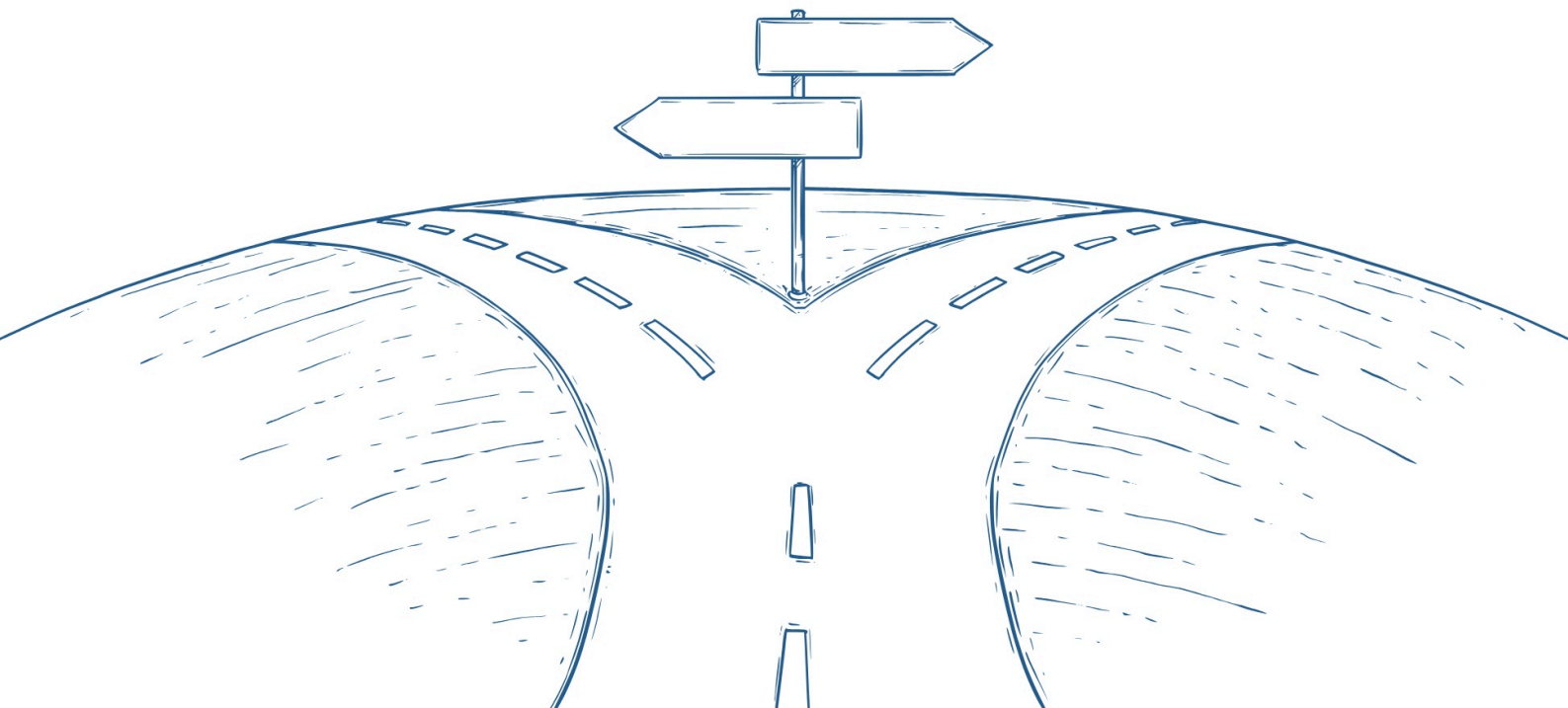
ב'סוללים דרך' אנו נוהגים לומר ש'אין לך דבר פרקטי יותר מתיאוריה טובה'.

כלומר, המיזם מאפשר לתחושות האינטואיטיביות הפשוטות של רבים, לעבור מתחושות בטן להמשגה ברורה ולתודעה סדורה. רק אדם בזה הופך להיות 'אקטיביסט' מדויק הפועל בהתאם לרוח לאומית, ציונית ויהודית.

אנו משתדלים לסקל את אבני הנגף מנהר החיים הישראליים על מנת לסייע בענווה לספינה הלאומית לנוע בבטחה ובגאון.

תגובות: ooffice@solelim-derech.co.il

להפצת החוברת: דניאל 052-757-5290

חינוך לגבורה וחשש מאלימות

עזרא הימן 🇮🇱

חברה שמחנכת רק נגד אלימות עלולה לאבד את האומץ להתעמת עם רוע

נתחיל במובן מאליו: אלימות בריונית ברחובות היא רוע שצריך לעקור בכל האמצעים. ואכן, יש מקומות שבהם זה לא מובן מאליו, ומחנכים צריכים לעסוק בזה. בהחלט. אבל כאן נציף את הלא מובן מאליו, את המסרים החשובים כל כך שנעלמים מהעין. **כאן נציף את הווירוס שהשתלט על המסר 'לא לאלימות', וגורם, למרבה הפלא, דווקא להגברת תופעות האלימות הבריונית בחברה.**

א.

מה קורה כשחבורה של בריונים מסתובבת ברחוב מלא אנשים ומטרידה את העוברים ושבים? מה קורה כשבשכונה או במקום הלימודים יש בריונים שמתנכלים לאנשים? מצוי מאוד שאנשים חוששים להתעמת איתם, בוודאי מצוי הרבה יותר מאשר אנשים העלולים להפוך בעצמם לבריונים.

וזה גם מה שקרה בפתח תקווה. ולא בפעם הראשונה. לפי הדיווחים, המקום שבו אירע הרצח מועד לפורענות כבר תקופה. הפעם, אדם אחד אמיץ עוזב לרגע את עיסוקיו וניגש ומתעמת עם הבריונים. הם באים מאוחר יותר לסגור איתו חשבון. מתפתח עימות שנמשך כמה דקות ברחוב מלא אנשים. ושוב, הסובבים חוששים להתעמת. 'אנחנו לא קשורים לאירוע', 'אנחנו פוחדים להתערב', אומרים כולם. 'יש משטרה ובית משפט שצריכים לטפל'. והרצח קורה לעיני כל.

בריונים משגשגים בחברה שהנורמה המצויה בה היא פחד וחשש מעימות

מה קורה כשהמסר הנזעק שוב ושוב בכל כיתה ובכל קבוצה נורמטיבית לאור מציאות כזו הוא 'לא ל אלימות'? אם המסר עובר, יש סיכוי שהם יהפכו לעדינים יותר, רגישים יותר, נזהרים יותר לא להגיע למצב של הרמת יד או עימות כלל. אם המסר עובר, יש סיכוי שהם יפנימו את האמירה ש'לא פותרים אלימות באלימות' ויצדיקו הימנעות מכל עימות. **אך יש סיכוי טוב מאוד שזה לא יעזור לחברה לגלות בתוכה יותר אומץ וגבורה להתעמת עם רוע. ואולי זו הבעיה הגדולה כאן.**

ב.

אכן, יש מערכת אכיפת חוק שצריכה להשתפר. צריך יותר שוטרים, שמגיבים יותר מהר, שמנתחים מקומות מועדים לפורענות בצורה יותר אפקטיבית. אכן, צריך ענישה הרבה יותר אפקטיבית ומחמירה בבתי המשפט. אך משהו מאוד חשוב מתפספס כאן.

בריונים משגשגים בחברה שהנורמה המצויה בה היא פחד וחשש מעימות. בריונים משגשגים גם בחברה שהנורמה המצויה בה היא שאלימות פסולה תמיד ובכל מצב, בחברה שבה המודל לחיקוי הוא אנשים עדינים שאינם מסוגלים להזיק לזבוב גם אילו היו רוצים.

כשהאטמוספירה החינוכית והציבורית מפריזה ומייחסת לכולנו פוטנציאל ממשי לבריונות מסוכנת, החברה מאבדת את יכולתה להתעמת עם אותה בריונות. חברה חייבת להתמודד עם בריונות בגבורה ובאומץ, במוכנות להתעמת איתה ולגבור עליה. **חברה חייבת לחנך לגבורה ולאומץ לב – יותר מאשר לחשוש שמא כל אחד יגלה ברגע של עצבים את הרוצח שבו.**

מוסריות היא היכולת להתעמת עם רוע כשהמציאות דורשת ומצדיקה זאת

ושלא נטעה את עצמנו. **כשבחברה חוששים להתעמת – זה מוקרן גם לשוטרים.** כשבחברה חוששת להתעמת – גם שופטים מפתחים מידה לא מעטה של חשש להתעמת עם משפחת פשע כזו או אחרת, והבריונות חוגגת. (אגב, האם הזעקות בתקשורת על המקרה המזעזע התייחסו גם לעונשים המגוחכים והבלתי מרתיעים בעליל שבתי משפט בארץ מחלקים לבריונים אלימים?)
וזה לא מתחיל ממקרה קיצוני של רצח. **זה מתחיל ממקרים שבכל יום ובכל מקום, מבריונות מצויה, מהצורך והיכולת להתעמת עם רוע.**

ג.

כשבחברה נתונה בסחרחורת פלורליסטית, היא מתקשה מאוד לבדל בין שימוש פסול בתוקפנות ובכוח לבין שימוש כשר ונדרש בהם. חברה כזו תאבד את היכולת שלה להבדיל בין מניעים, הקשרים וסיבות, והיא תייצר סימטריה בין כל סוגי הכוח. אך הבחירה בדרך הזו מפקירה את העולם לרוע תוך הצטדקות שקרית של מוסריות. מוסריות איננה שלילת הכוח, אלא שימוש בו מתוך מצפן ומצפון פנימי. מוסריות היא הדעת להבדיל בין טוב לרע והאומץ לפעול לפיה. **מוסריות היא היכולת להתעמת עם רוע כשהמציאות דורשת ומצדיקה זאת.**

אנחנו רוצים שהאנשים הטובים והישרים הרבים שיש בחברה יהיו חזקים, נועזים ואמיצים הרבה יותר מכל בריון. כוח אכן עלול להשחית, אך ויתור עליו משחית לאין ערוך, ומפקיר את הרחוב לבריונים. זה נכון ברמה הלאומית, וזה נכון ברמה הפנים־חברתית. יש מעגלים חברתיים שאכן זקוקים לעבודה יסודית לתיקון בריונות. אך נדמה שלא פחות, ואף יותר מכך, החברה שלנו זקוקה לכוחות של גבורה ואומץ לב שינבעו דווקא מתוך טוב ליבם של אנשים אוהבי צדק, ויתועלו לגבור על רוע, להתעמת עם עוול, ולנקות את רחובותינו ואת שכונותינו.

המאבק ברומן גופמן הוא מאבק נגד הקומה הבאה של עם ישראל

אודי בן חמו 📌

כשאליטה מאבדת את אחיזתה, היא לא נסוגה בשקט – היא נאבקת

א.

המאבק נגד מינויו של האלוף רומן גופמן לראש המוסד איננו רק ויכוח נקודתי על אדם כזה או אחר, כישוריו או טוהר מידותיו. הוא משקף מאבק עמוק הרבה יותר – **מאבק על דמותה של מדינת ישראל** ועל זהותו של הדור הבא המבקש להנהיג אותה. כפי שהיה נגד ראש השב"כ, דוד זיני, כך כעת נגד ראש המוסד המיועד רומן גופמן.

ב.

יש רגעים בהיסטוריה שבהם **מתחלפת קומה לאומית**. לא עוד אותם קודים ישנים של אליטה מצומצמת, שאיבדה כל קשר לחללית האם הלאומית, הציונית והיהודית, אלא הופעתה של הנהגה חדשה: **בטוחה בעצמה ומלאת ענווה, מחוברת לזהות היהודית שלה**, מבינה את משמעות הריבון, שהוא ממשלת ישראל ולא 'שומרי סף' מטעם עצמם, ומסרבת להתנצל על עצם קיומנו כאן. **נדמה כי דמותו של רומן גופמן מבטאת בדיוק את המעבר הזה – ולכן ההתנגדות אליו כה עזה.**

הם שליחים של עם ישראל, לא של אליטה כזו או אחרת

ג.

הוויכוח איננו באמת על כישורים מקצועיים בלבד. הוא נוגע לפחד עמוק של קבוצה ותיקה מאובדן ההגמוניה שלה. **חמלה גדולה ואמיתית ראוי לחוש כלפיה, ובד בבד נחישות לנוע הלאה, באחריות, אל עבר הקומה הבאה.**

במשך שנים התרגלו גורמים מסוימים לקבוע עבור הציבור הישראלי מה מותר לחשוב, כיצד נכון לדבר, ואיזו זהות לאומית נחשבת 'ראויה'.

כעת ניצבת מולם קומה חדשה: אנשים שהם יהודים גאים, ציונים זקופי קומה ובעלי תודעת ריבון בריאה, שאינם מבקשים אישור להיות מה שהם.

הם שליחים של עם ישראל, לא של אליטה כזו או אחרת.

.ד

רומן גופמן מסמל עבור רבים את אותה ישראליות חדשה – לא מתנצלת, לא מבוהלת, כזו שמבינה כי ריבונות איננה סיסמה אלא אחריות.

הוא מבטא גבורה, אומץ לב אזרחי לעמוד מול כל העולם ולומר את עמדתו בגאון; הוא חדור תחושת שליחות, הבנה עמוקה של מאבקי התקופה וזהות יהודית שאינה מתכופפת מול אופנות חולפות או לחצים חיצוניים.

דווקא משום כך יש מי שמבקשים לעכב את הופעתה של הקומה הזו.

לא מתוך עודף מוסריות – אלא מתוך חולשה.

אפשר לעכב, להרעיש, לנסות לייצר מחסומים – אבל אי אפשר לעצור תהליך לאומי עמוק המבקש להתגלות

.ה

זוהי לעיתים תגובתה האחרונה של אליטה המרגישה שהמציאות משתנה מתחת לרגליה, וששארית כוחה הולכת ואוזלת.

במקום להבין שהחברה הישראלית כבר נמצאת בתהליך של שינוי עמוק, היא מנסה למשוך לאחור, לעכב ולבלום.

הדבר מזכיר ילד קטן המסרב ללכת לישון.

הוא נאחז ברגע הקיים, מתקשה לקבל שהזמן מתקדם ושאי אפשר לעצור את הבוקר מלהגיע.

כך גם כאן: אפשר לעכב, להרעיש, לנסות לייצר מחסומים – אבל אי אפשר לעצור תהליך לאומי עמוק המבקש להתגלות.

הקומה הבאה של עם ישראל כבר כאן. היא צומחת מתוך חבלי לידה כואבים, מתוך מאבק, מתוך הבנה מחודשת של מי אנחנו ומה תפקידנו בארץ הזו.

אפשר להתווכח על מינויים, על סגנון ועל דרך – אך קשה להתעלם מן התנועה ההיסטורית הרחבה יותר: **עם ישראל שב אל עצמו.**

השאלה איננה האם הקומה הזו תופיע. היא תופיע בכל מקרה. השאלה היחידה היא כמה עיכובים, התנגדויות וחבלי לידה עוד יהיו בדרך.

ואולי על כך, במידה רבה, תהיינה גם הבחירות הקרובות.

מבחן הכליה: האם זהו המדד החשוב לבחינת איש ציבור?

איתי אסמן 🍌

כשהחיים על הכף, חיוך נחמד לא מחליף יכולת אמיתית

1 ההתרגשות מהמעשה הפרטי

לאחרונה, עם התפרקותן של מסגרות פוליטיות והדילוג של נבחרי ציבור ממפלגה למפלגה, חזר אל מרכז הבמה דיון מעניין מאוד. הפרזנטור של הדין הזה היה חבר הכנסת חילי טרופר. חובש כיפה, מנהל בית ספר לשעבר – איש מתון לכאורה, שקל לאהוב. הרשתות החברתיות הוצפו בדברי שבח: "איזה איש טוב", "איזה הליכות", וגולת הכותרת – "הוא הרי תרם כליה!" אין חולק על כך שתרומת כליה היא מעשה אצילי, אלטרואיסטי ממדרגה ראשונה. מדובר במסירת חלק מהגוף למען אדם אחר, לעיתים זר מוחלט, ללא ציפייה לתמורה. זהו מעשה הראוי לכל הערכה – דתית, אנושית ומוסרית. **אלא שכאן בדיוק מתחיל הפער המוזר. כששואלים את המשבחים, אנשי רוח, אנשי חינוך ואזרחים מן השורה: "מהי תרומתו הציבורית? אילו חוקים קידם? מהי משנתו הכלכלית או המדינית?", התשובה לרוב מגומגמת: "אנחנו לא ממש יודעים, אבל הוא איש מדהים, הוא תרם כליה!".** ייתכן אגב שטרופר דווקא פעל לא מעט. אך חוסר היכולת להצביע על תרומתו ועדיין לתמוך בו ציבורית מעיד על טשטוש ורדידות.

כשהחיים שלנו על הכף, אנחנו מחפשים תוצאות, לא סמול-טוק

2 המוסכניק האדיב והרכב המקולקל

כאן טמון שורש הקלקול בתפיסת המדיניות הישראלית בעידן הנוכחי. אנחנו בוחנים פוליטיקאים בכלים של יחסי אנוש ומידות טובות, ושוכחים שמדובר כאן בתיאום ציפיות מקצועי, אחר לחלוטין.

משל למה הדבר דומה? לאדם שנכנס למוסך עם רכב תקול. המוסכניק מקבל את פניו בחיוך רחב, מגיש לו קפה ומאפה, מדבר בשפה נקייה ואפילו מספר לו שהוא מתנדב בקהילה. אבל בסוף היום, הרכב נשאר דפוק. האם אותו אדם יחזור למוסך הזה? האם הוא יגיד "לא אכפת לי שהרכב לא נוסע, העיקר שהוא אדם טוב"? ברור שלא. כשאנחנו הולכים לרופא מנתח שיציל את חיינו, אנחנו מחפשים את הידיים המיומנות ביותר, אפילו אם מדובר באדם חסר נימוס. **כשהחיים שלנו על הכף, אנחנו מחפשים תוצאות, לא סמוליטוק.**

משום מה בפוליטיקה, שם מנוהלים החיים של כולנו, הביטחון שלנו והכלכלה של מדינת ישראל היקרה כל כך, הכללים משתנים פתאום ב־180 מעלות. מדוע אנחנו מוכנים להפקיד את הגה המדינה בידי מישהו רק כי הוא 'מדבר יפה' או כי הוא 'ממלכתי', ולא בוחנים את הישגיו הציבוריים?

סגנון נעים ונחמד אומנם חשוב שיהיה לנבחרי הציבור, אך בסוגיות מהותיות של המדינה היהודית יש דברים חשובים יותר

3 ה'מייק־אפ' של התקשורת

התקשורת הישראלית זיהתה את נקודת התורפה הזו מזמן. היא למדה שבעזרת 'איפור' נכון של סגנון ו'ממלכתיות' היא יכולה להרים כל מועמד ולהפוך אותו לאתרוג מוגן. היא לא צריכה להוכיח שהוא חוקק חוקים חשובים, או הועיל למשק; היא רק צריכה להראות אותו מחייך, מדבר בנחת ומבקר בהלוויות.

מנגד, אותה תקשורת משתמשת בסגנון ככלי נשק לחיסול יריבים. התקשורת יודעת שהיא לא יכולה לבטל הישגים מדיניים כבירים של מנהיגים מסוימים, פריצות דרך ביטחוניות או צמיחה כלכלית. אז מה היא עושה? היא נטפלת ל'סגנון'. היא מגחיכה את האופן שבו הם מדברים, מציגה אותם כ'לא נעימים', בונה סביבם חזות של אנשים שאינם ראויים לבוא בקהל בגלל הליכותיהם. **זהו פרס למדיניות המתמקדת בעטיפה אך קוברת את המהות והתוכן.**

4 המלכוד הדתי: מוסר של בית מדרש מול מדיניות ציבורית

הציבור הדתי נופל במלכודת הזו יותר מכולם, דווקא בגלל הדגשת החינוך לערכים ולמוסר. אנחנו רגילים להעריך אנשים לפי ה'מידות' שלהם, לפי עולם הערכים האישי. אבל **מדינה לא בונים רק עם מידות טובות. מדינה בונים עם חוכמה, עם אסטרטגיה, עם יכולת דיפלומטית ועם הבנה עמוקה של מערכות הכוח המורכבות.**

הערכת פוליטיקאי לפי תרומת הכליה שלו מבטאת אינפנטיליות ציבורית. אם אנחנו רוצים למצוא שידוך לבת שלנו, תרומת כליה היא בהחלט קריטריון מרשים. אבל כשאנחנו בוחרים הנהגה, אנחנו צריכים לשאול: האם יש לו משנה סדורה? האם הוא יודע לזהות בעיות ביטחוניות לפני שהן

מתפוצצות? האם הוא מסוגל להוביל רפורמות כלכליות? האם הוא יעשה רפורמה משפטית? אם התשובה היא "לא יודע, אבל הוא נחמד", אנחנו בבעיה חמורה. בנוסף, יש לבדוק מי השותפים הפוליטיים שלו לבניית קואליציה והאם אנחנו מסכימים עם עולם הערכים שלהם.

התדמית חשובה בפן הפוליטי, אך אין היא יכולה להיות בראש סדר העדיפויות לבחינת נבחר ציבור או לכל תפקיד ציבורי קריטי.

וינסטון צ'רצ'יל, כידוע, לא היה אדם מנומס וייצוגי, אך מדיניותו בזמן מלחמת העולם השנייה הצילה את העולם מציפורני הצורר הנאצי. וכך ההיסטוריה תזכור אותו.

5 אל תסתכלו בקנקן

הבחירה בפוליטיקאים על בסיס אסתטיקה וסגנון היא לא רק שטחית, היא מסוכנת. היא מאפשרת לנבחרי ציבור להתחמק מאחריות. הם לא צריכים להביא הישגים, הם רק צריכים להישאר 'פוטוגניים' ונעימים למשתמש.

הגיע הזמן להתבגר. הגיע הזמן להפריד בין הערכה אישית לאדם שעשה מעשה חסד לבין הערכה מקצועית למנהיג שצריך להוביל מדינה. ראוי להפסיק להסתכל על ה'מייק־אפ' שהתקשורת מורחת לנו על המסך ולהתחיל לבדוק את רשימת ההישגים. פוליטיקאי שאינו יכול להציג קבלה אחת של עשייה מדינית מהותית, גם אם תרם שתי כליות והוא מדבר בשפת המלאכים, כנראה אינו האיש שצריך להחזיק בהגה.

בסוף, כשהרכב המדיני תקוע בצד הדרך, החיוך של המוסכניק לא יעזור לנו להגיע הביתה בשלום. **סגנון נעים ונחמד אומנם חשוב שיהיה לנבחרי הציבור, אך בסוגיות מהותיות של המדינה היהודית יש דברים חשובים יותר.**

120 נגד העם? – רצון העם כמדיניות מעשית

בן יעקב סבו 📌

מנגנון קטן ואנונימי חוסם את ביטויי האמיתי של הריבון. אחוז החסימה אינו מגן על הדמוקרטיה – הוא מצמצם אותה ומשרת את אלה שכבר בפנים

1. על החסמים

הבחירות מתקרבות ויש נושאים שאנו לא רגילים לדבר עליהם, אך הם חשובים מאד. זוכרים איך היה נראה בעבר שוק חברות הסלולר בישראל? ומבחר ערוצי הטלוויזיה? מחלקות היולדות? שוק הטיסות? בהם ובעוד פלחים רבים עד לפני כמה שנים היו מספר חברות מצומצם ששלטו בשוק, שוקעות בביצה חמימה מוגנת על ידי חסמים בחוק, שעשו את זה כמעט בלתי אפשרי לחברות חדשות להיכנס גם ולהציע את מוצריהן לציבור. זוכרים כמה היינו משלמים בעבר על רשת סלולר? חשבונות של משפחות הגיעו בקלות למאות ואלפי שקלים. כשהתחרות נפתחת, כל השחקנים נדרשים להיות טובים יותר.

הציבור הרחב יעדיף תמיד תחרות חופשית בריאה, פתוחה ומאתגרת יותר על לב הבוחר

2. על היציבות

מכירים את זה שכל כמה זמן נגמרים מוצרים במכולת? ביצים, חלב וכו'. איך במדינה שידועת להקים אלפי סטארטאפים עילית, נגמרים הביצים והחלב? פשוט – כשיש הרבה שחקנים והרבה חלופות – יש יציבות. יש רזרבה. שוק החלב והביצים כולו מרוכז על ידי גורמי הסתדרות ולא פתוח לשוק החופשי.

כך גם ממשלה בישראל, שבאופן ממוצע איננה דבר יציב. כשאין הרבה שחקנים – אלא ריכוז של שחקנים מועטים – על כל שחקן תלויה הממשלה מן המדינה כולה. מה ישפיע על המשפחה שלך יותר: אם מחר חברת הייטק, אחת מיני אלפים, תחליט שהמוצר שלה לא יגיע לצרכנים יותר, או אם הסתדרות הביצים תחליט שאף ביצה לא מגיעה יותר לצרכנים?

במקום מנגנון שמגן על נבחרי הציבור מפני העם, אנו זקוקים למנגנון שמעצים את העם מול נבחרי

3. דמוקרטיה בקיפאון

המדיניות התקינה והמוסרית אליה אנו שואפים היא כזאת שבין היתר נותנת לעם ישראל, הריבון, את ביטויו הפוליטי באופן הצלול ביותר האפשרי.

הדמוקרטיה מתגאה בהיותה שלטון העם, אך בפועל ישנו מנגנון טכני אחד קטנטן המשמש כחומה המשמעותית ביותר בין רצון העם לבין ייצוגו האמיתי: אחוז החסימה. על פניו הוא מוצג ככלי הכרחי שנועד ליצור "יציבות שלטונית", אך מבט מעמיק, חף מסיסמאות ורווי בניסיון, חושף מציאות שונה. אחוז החסימה אינו מגן על הדמוקרטיה, אלא מצמצם אותה, ומונע מן הכוחות הבריאים, הרעננים והאותנטיים ביותר בעם לפרוץ אל הזירה הציבורית ולהשפיע.

4. לא מרקסיזם ציני, אלא ניגוד אינטרסים טבעי מובנה

רוב נבחרי הציבור פועלים מתוך כוונה טובה ותחושת שליחות אמיתית. הדיון כאן עוסק בכשל המבני. דווקא בנקודה הספציפית הזו של אחוז החסימה, נחשף **הבדל אינטרסים מובהק ובלתי ניתן לטישטוש בין 120 חברי הכנסת ומקורביהם לבין שאר העם**. עבור הפוליטיקאים המכהנים המערכת הנוכחית היא מעין פוליסת ביטוח. אחוז חסימה גבוה מונע תחרות, מבצר את כוחן של המפלגות הקיימות וחוסם כניסה של רעיונות חדשים ואנשים מוכשרים שעלולים לאתגר את מעמדם. לעומת זאת, האינטרס של העם הפוך לחלוטין: **הציבור הרחב יעדיף תמיד תחרות חופשית בריאה, פתוחה ומאתגרת יותר על לב הבוחר**, תחרות שתחייב את הפוליטיקאים להשתפר, להקשיב ולהוכיח את עצמם מחדש בכל עת. זה א'-ב' של שיעור ראשון בכלכלה וזה פועל כמו קסם בכל מקום שנוסה – שחרור השוק הכלכלי והרעיוני מחסמים מכריח אותו להשתפר.

5. לתת אמון בבריאות ההמון

ההמון ברובו הגדול הוא בריא בדעותיו. יש לציבור הרחב שכל ישר, הגיון בריא וחיבור עמוק למציאות ולערכי הזהות שלנו. ה'בעיה' איננה בבחורים כמו שהיא בעיה במנגנון שמסנן אותם. אחוז החסימה מעוות את הקול הציבורי, מכריח מצביעים להתפשר על "הרע במיעוטו" מחשש לאובדן קולם (תופעת "זריקת קולות"), ומשאיר קבוצות איכותיות רבות, יוזמות אזרחיות מבורכות ותנועות רעיוניות ללא ייצוג

הולם בבית המחוקקים וללא יכולת לקבל הזדמנות ולצמוח מלמטה לכדי תנועות פוליטיות משמעותיות.

דמיינו שיהיה חוק שלפיו רק חברות ששווין 500 מיליון דולר על יומן הראשון רשאיות להיכנס למשחק הכלכלי. כנראה שהיינו תקועים הרבה שנים עם מספר קטן של חברות ארכאיות ומנוונות, תרופות חדשות לא היו מומצאות, לא טכנולוגיות חדישות לבנייה ולא אף חברת הייטק.

כדי לתת ביטוי אמיתי לבריאות הציבורית הזו, עלינו ליצור מנגנון שמביא אותה לידי ביטוי בצורה ציבורית וממוסדת.

נבחר ציבור שאינו צריך להתחדש מול חלופות רעיוניות רעננות נוטה בהכרח לקיפאון וריחוק מן העם.

6. שחרור הכוחות הבריאים

הורדת אחוז החסימה אינה רק צעד טכני בשיטת הבחירות, אלא מהלך עמוק של שחרור פוליטי. היא תוציא את הכוחות הבריאים בעם מן הכוח אל הפועל, תגוון את השיח ותבטיח ש-120 חברי הכנסת ייצגו באופן הרבה יותר נקי את פסיפס הדעות של אזרחי ישראל. תחרות פתוחה היא מנשמות אפה של כל חברה חירותית, והגיעה העת להחיל אותה במלואה גם על הזירה הפוליטית שלנו. במקום מנגנון שמגן על נבחר הציבור מפני העם, אנו זקוקים למנגנון שמעצים את העם מול נבחריו. ככל הנראה אין שינוי כה קטן ופשוט ליישום שייטיב באופן כל כך גדול עם המערכת הפוליטית-מדינית שלנו.

וזה יבוא רק מתוך מודעות ואז לחץ ציבורי.

בע"ה